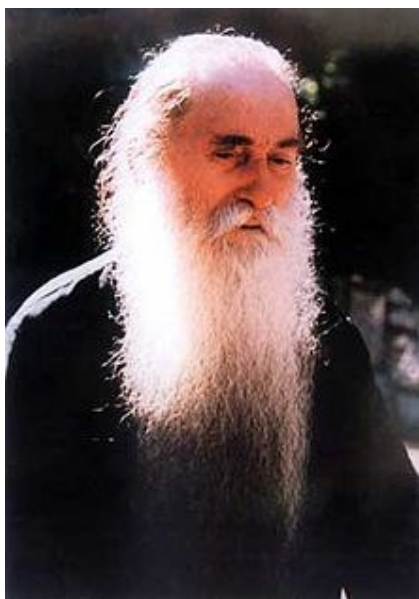

In memoriam – Preacuviosul Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc (1914 – 2011) de la Mănăstirea „Sfânta Maria” Techirghiol - Constanța, acum la nașterea sa cea cerească și veșnică...

Preacuviosul Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc s-a născut la 15 august anul 1914, în localitatea Misleanu, comuna Perieți, județul Ialomița, fiind unul dintre cei mai mari și mai vestiți duhovnici români. Din anul 1976, este duhovnicul Mănăstirii „Sfânta Maria” din Techirghiol, județul Constanța. Părintele Papacioc a trecut prin pușcăriile comuniste unde a pățimit alături de Părintele Iustin Parvu, Ioan Ianolide, Valeriu Gafencu, Nichifor Crainic, Mircea Vulcănescu și alții. A fost arestat și condamnat sub regimul mareșalului Ion Antonescu, în anul 1941, pentru apartenența la Mișcarea Legionară. S-a călugărit în anul 1946, după eliberare și s-a nevoit la Mănăstirea Antim din București până în anul 1949. Între anii 1949-1950 a fost sculptor la Institutul Biblic, iar în anul 1951 a devenit preot la Seminarul Monahal de la Mănăstirea Neamț. Între anii 1952-1958 a fost preot la Mănăstirea Slatina. În vara anului 1958 a fost arestat din nou, pentru că făcea parte din grupul „Rugul Aprins”. Condamnat la 20 de ani de muncă silnică, a fost grațiat în anul 1964 de la închisoarea Aiud. Considerat unul dintre cei mai importanți duhovnici ai Ortodoxiei, Părintele Arsenie Papacioc s-a născut în anul 1914 ca al șaptelea copil al părinților Vasile și Stanca. Casa părintească se afla în satul Misleanu, comuna Perieți din județul Ialomița. Numele civil al părintelui Arsenie a fost Anghel. De mic, Anghel dovedește o memorie bogată și o vie inteligență, de multe ori fiind premiant cu coroană. Membru în cercul literar constituit în jurul revistei „Vraja”, tânărul Anghel Papacioc are aptitudini atât intelectuale, cât și fizice. La întrecerile interșcolare, organizate în București, obține locul I la viteză și locul II la sărituri. După vârsta de douăzeci de ani, Anghel, care avea o evlavie deosebită, a avut intenția de a intra ca frate la Mănăstirea Frăsinei din județul Vâlcea. Starețul mănăstirii, părintele Simeon, l-a refuzat spunându-i: „Nu te pot primi, frate. Te văd că ești nițel mai învățat și nu te pot pune la boi. Ce o să zică frații? Pe acesta îl ții la cancelarie și pe noi ne pui la greu?”. Nu a renunțat la gândul său și a mers la Mănăstirea Cozia, unde a fost primit în obștea monahilor. Tot acolo primește ascultarea de paraclisier și predă educația civică elevilor. Deoarece vorbea copiilor despre Iisus Hristos, comuniștii din Râmnicu Vâlcea i-au interzis să mai propovăduiască celor mici învățătura creștină. A fost nevoit să părăsească mănăstirea și s-a retras la o moșie pe care

călugării de la Cozia o aveau aproape de Caracal. Acolo a rămas un an și jumătate, de unde a fost luat de părintele Gherasim Iscu, starețul Mănăstirii Tismana. Acesta l-a ascuns la Ciclovina. Mitropolitul de atunci al Olteniei, IPS Părinte Firmilian Marin, a aflat însă de cel care stătea la Cioclovina și i-a propus postul de spiritual al Seminarului Teologic. Securitatea însă nu a aprobat acest gest al mitropolitului și fratele Anghel a ajuns la Mănăstirea Sihăstria. Acolo a fost călugărit, la slujbă participând părintele Sofian Boghiu, părintele Benedict Ghiuș, iar naș de călugărie a fost Părintele Petroniu Tănase (trecut și el la cele veșnice în 23.02.2011, după ce în 31.01.2011 s-a născut în veșnicele locașuri fiul său duhovnicesc – Arhiepiscopul, Mitropolitul și Cărturarul Bartolomeu Valeriu Anania). După ce a primit preoția, Părintele Arsenie Papacioc a fost numit spiritual la Seminarul Monahal de la Neamț. A urmat mutarea la Mănăstirea Slatina, unde a fost egumen. De aici a fost arestat și dus la Suceava, ținut în anchetă nouăzeci de zile, bătut și chinuit pentru acuzații fără nici un suport real. După ani de detenție, de interminabile anchete și deplasări de la un penitenciar la altul, de la Vaslui, unde era un lagăr de muncă forțată, la temuta închisoare de la Aiud, Părintele Arsenie Papacioc a fost eliberat și i s-a permis să slujească la o parohie din Ardeal. De aici, a ajuns, în anul 1976, la Mănăstirea „Sfânta Maria” - Techirghiol, unde a putut fi întâlnit până astăzi – 19 iulie anul 2011...

În urmă cu trei ani, în luna august anul 2008, am fost la Mănăstirea „Sfânta Maria” Techirghiol – Constanța acest veritabil tezaur al spiritualității ortodoxe și a celei românești autentice. Am fost de foarte multe ori la această sfântă așezare, care cuprinde atâtea comori ale spiritualității noastre eterne, românești și ortodoxe, de fiecare dată fiind foarte impresionat de toate cele văzute și auzite în acest loc sfânt – în care trebuie să ne lepădăm de încălțăminte și a cerbiciei noastre!...

De fiecare dată când am ajuns acolo am găsit o sărbătoare a întregii suflări românești de pretutindeni, care se bucură la modul cel mai sincer de această izbândă a Bisericii noastre strămoșești, care și în această zonă a fost de-a lungul istoriei destul de aspru vitregită de lucrarea și înrâurirea Bisericii sfinte a neamului nostru românesc; monumentul și obiectivul acesta fiind perceput ca un trimf al nostru constantând, încă o dată dacă mai era cazul, că Dumnezeu ne-a purtat și ne poartă de grijă prin nemărginita Sa dragoste ce o are pentru noi oamenii și pentru a noastră izbăvire!...

Și aici, în duhovniceasca lavră a spiritualității noastre dreptmăritoare, am stat de mai multe ori, la ceas de sfătuire, dialog și convorbire duhovnicească cu *Preacuviosul Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc* - originar din părțile Ialomiței, care a suferit martiriul închisorilor comuniste, despre *Euharistie, Îndumnezeire și Mântuire*, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire...

Ce să mai zic într-o astfel de situație: că în ultima vreme am petrecut destul de mulți părinți duhovnicești, mai cu seamă în ultimii doi ani, numai anul acesta fiind deja trei (primii doi fiind Mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania și Părintele Petroniu Tănase), și iată acum a sosit ceasul să facem același lucru și cu *Părintele Arsenie Papacioc* – care va rămâne în amintirea și în conștiința noastră cu multe învățături și fapte minunate, printre care, la loc de frunte stă aceea că a încurajat și ajutat o mulțime de tineri teologi să se pregătească pentru apărarea și promovarea credinței ortodoxe în anii grei ai dictaturii comuniste. A fost în același timp un bun păstrător al Tradiției și un păstor receptiv la noile probleme apărute în societate. Era elegant și ordonat, ospitalier și erudit. Un preot distins al cultului ortodox și un om al culturii înțelepte, un slujitor al Bisericii și al poporului român. Apoi mai rămâne în sufletul nostru prin caracterul, onoarea și demnitatea lui, apoi vocea sa caldă dar în același timp hotărâtă și fermă; după aceea cultura teologică și nu numai cu care a fost înzestrat datorită muncii și tenacității prea cuvioșiei sale; luciditatea și spiritul său critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă spiritul de disciplină, în primul rând cu el însuși, de

rigoare academică, doctrinară, liturgică și canonică revelată cu fiecare slujire a sa ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte coerent și elevat în diferite împrejurări și cu diferite ocazii; comportamentul, felul său de a fi și de a se raporta la semenii săi, la fiecare în parte într-un mod deosebit și unic, fiind foarte respectuos, accesibil și deschis, toate acestea ducând la descoperirea în persoana sa a eticii bunului simț, pe care a cultivat-o de-a lungul întregii sale vieți și care astăzi o întâlnești tot mai rar!... *Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc* a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufleteș și dragoste față de valorile perene ale spiritualității și culturii noastre autentice!...

Știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Arsenie Papacioc* a fost un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăcelilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe aceste personalități ale culturii și spiritualității noastre, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă!...

Eu personal, mă simt foarte onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe *Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc* – mare personalitate a culturii și spiritualității acestor ținuturi și nu numai, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Și cum spuneam, la începutul acestui material pro memoria (sau in memoriam), aici, în duhovniceasca lavră a spiritualității noastre dreptmăritoare, am stat de vorbă cu vrednicul de pomenire *Preacuviosul Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc*, abordând și dezbătând tema esențială a *Euharistiei, Îndumnezeirii și Mântuirii noastre*, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire și, iată ce ne-a răspuns, în cele ce urmează, din prea multa-i sa dragoste și experiență, și pe care-l oferim, în cele ce urmează, cititorilor dreptmăritori creștini interesați de acest important subiect, întru amintirea și pururea pomenirea *Preacuviosului Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc*:

Ne împărtășim ca să fim mereu cu Hristos, pentru că nu există numai o împărtășire cu Sfintele Taine, ci și o împărtășire duhovnicească, adică această continuă prezentă a inimii noastre la Dumnezeu...

Interviu cu P.Cuv. Păr. Arhim. Arsenie Papacioc de la Mănăstirea „Sfânta Maria” Techirghiol, județul Constanța...

Steliana Gomboș: - Preacuvioase Părinte Arsenie, în primul rând îngăduiți-mi să vă mulțumesc mult pentru dragostea de a-mi acorda acest interviu, și apoi să vă întreb pentru început: ce le recomandați în primul rând creștinilor care doresc să sporească în viața duhovnicească?

Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc: - Eu recomand o stare de veselie interioară, lăuntrică, din inimă, o stare ce înseamnă rugăciune neîncetată. O stare de veselie adevărată, degajată de problemele vieții, de problemele cărărilor vieții, ale unuia și ale altuia. O stare de veselie, cu orice chip. Dacă-i întristare, se clocesc ouăle diavolului. Este o stare de absență, de întunecare. Dacă un om nu moare de pe poziția de trăire, de înălțare, de steag, toată creația

suferă. Noi trăim într-o mare unitate, toată creația lui Dumnezeu este o unitate. Dacă ne despărțim de marea unitate, suntem pe poziție de anulare, de auto anulare. Deci, recomand o poziție de trăire. Pentru că tragedia întregii lumi trebuie plânsă ca propriile noastre păcate. Și starea de rugăciune înseamnă o stare de prezență. Eu ca duhovnic ce toată ziua stau de vorbă cu lumea care are nevoie de verticalitate, nu recomand nevoițe. Recomand o stare de prezență permanentă, de opoziție față de păcat și patimă, care înseamnă recunoașterea forțelor de bine din tine.

- Ați cunoscut astfel de oameni care aveau o asemenea stare de prezență continuă?

- Asta este o întrebare la care nu se poate răspunde întru totul. Oamenii își păstrează ascunsă viața lor. Am trăit în pușcării 14 ani; am stat cu fel de fel de conducători ticăloși. Eram într-o anumită relație și cu Părintele Dumitru Stăniloae, bineînțeles respectând proporțiile, căci eram un prichindel pe lângă el. La procesul Rugului Aprins - am fost amândoi în același lot - el s-a purtat cam șovăielnic. Dar când a intrat în temniță, când a întâlnit acolo mari trăitori care erau de 20 de ani în închisoare, care cunoșteau Noul Testament aproape pe de rost - puțini erau care nu știau toate scrierile sfântului Ioan Evanghelistul - părintele Stăniloae a rămas impresionat. Nu se întâmplă nimic, absolut nimic, niciodată, fără voia lui Dumnezeu. Căci zice Mântuitorul: „Nu se mișcă fir de păr fără voia Mea”. Suntem conduși, guvernați de Dumnezeu în toată mișcarea noastră. Deci trebuie să fim atenți. În închisoare erau oameni de rugăciune. Am trăit cu ei, cu Valeriu Gafencu, cu Virgil Maxim... L-am avut pe Virgil Maxim chiar în celulă. Am stat împreună, mi-a fost aproape ca un ucenic. Am stat mult timp în doi, în celulă, la Aiud. Pe mine m-au ținut ani de zile la zarcă. Zarca era la Aiud o închisoare în închisoare. Nu știți! Făcută de unguri pentru români. Acolo nu vedeam nimic. Ne scoteau afară zece minute pe lună. Vă dați seama, erai cu totul suspendat de tot ce-i materie! În asemenea condiții, toți creștinii aceștia se rugau. Dar care era intensitatea rugăciunii, asta e greu de apreciat - ca să satisfacem noi acum lumea curioasă de astăzi. Vă mai spun încă o dată: eu recomand o stare de veselie care înseamnă rugăciune neîncetată.

- În altă ordine de idei, Preacuvioase Părinte Duhovnic, de ce Sfânta Liturghie este considerată de către toți Părinții ca fiind cerul coborât pe pământ?

- Sfânta Liturghie face abstracție de la orice fel de comparație. Sfânta Liturghie este Cer, este Dumnezeu. În mâna omului, bineînțeles. Este cel mai important, cel mai mare lucru posibil. Și de multe ori mă gândesc ce cinste are omul. Pentru că Dumnezeu a creat două lucruri nemaipomenite care nu se pot repeta. A creat o femeie distinsă care L-a născut pe Dumnezeu și a creat preoția care-L coboară de sus și îl naște din nou pe Sfânta Masă. Ce ziceți de lucrul acesta? Nu este o coajă de pâine acolo, este un Dumnezeu, este o creație întreagă! Cum aș îndrăzni să o compar, cu cine, cu ce rugăciune, cu ce sfințenie? Este chiar Dumnezeu, întrutotul pe Sfânta Masă. Și lucrarea aceasta o săvârșește omul. Pentru că ființa umană - așa cum zice și Sfântul Grigorie de Nyssa - este copleșitoare, de neînțeles. Dumnezeu are încă taine ascunse cu privire la om, pe care nu le cunosc nici îngerii. Omul este cu totul superior în creație. Lupta satanei, asiduă și chiar finală, este să nu recunoaștem că putem fi în asemănare cu Dumnezeu. Da, suntem creați așa. Recunoaștem, nu recunoaștem, așa suntem creați. Nimeni din creație nu-i ca omul. El este singura verigă posibilă de legătură între Dumnezeu și creație. Omul! Lui i s-a încredințat marea răspundere să supravegheze întreaga creație, el este stăpânul creației. Omule, omule, uite pe cine bagi tu în iad! Pe tine, adică, atunci când mergi pe calea pierzării. Așa că Liturghia, în sfârșit, nu-i o lucrare omenească, ea este peste îngeri și peste orice. Este chiar El. Da! „Eu sunt Cel ce sunt”, aici și acum! Învierea lui Iisus Hristos s-a făcut... Nu numai El a înviat. Toată creația a avut un moment de recucerire și de reînviere. Dar toată gloria acestei nemaipomenite întâmplări, de care ne este și frică să amintim, n-ar fi fost așa de valoroasă dacă n-ar fi fost crucea mai întâi. Deci poziția aceasta este: întâi suferința și pe urmă plata. „Cine fuge de Cruce fuge de Dumnezeu”, zice Sfântul Teodor Studitul. Nu cer nimic altceva decât un pic de trezvie. Dumnezeu nu-i supărat

pe noi atât de mult pentru anumite greșeli, pe cât este de supărat că suntem nepăsători. Să nu amânăm trezirea duhovnicească. În ierarhia din Biserică nu împăratul sau patriarhul este cel mai mare. Cine este mai smerit, acela este mai mare în Biserică, în Împărăția cerurilor. Să știți că smerenia este singura cale și modalitate de salvare.

- Ce este Sfânta Împărtășanie, Preacuvioase Părinte Arsenie, și care este rostul ei în mântuirea credinciosului?

- Aceasta este întrebarea cea mai de vârf, cea mai importantă. Toți credincioșii știu că este Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos își menține acest cuvânt divin: “Eu voi fi cu voi până la sfârșitul veacurilor”. El spune, de asemenea: “Cine nu va mânca Trupul și nu va bea Sângele Meu nu va avea viață în el și nici parte de Mine”. Se înțelege că prin această primire a Trupului și Sângelui Mântuitorului te duci până la El, ca Dumnezeu după har. Și când te duci la El, ești mare ca El. Și, de asemenea, atunci când te împărtășești, El vine la tine, este mic ca tine. Asta cum spun marii Sfinți. Deci o identitate de fiu, divină. Nu este nici o teamă că vorbim așa. El este, nu e altul care s-a fâgăduit, și-și ține fâgăduința. Pentru că Dumnezeu poate să facă orice, dar un lucru nu poate: să-și calce cuvântul. Și iată că-și ține cuvântul, ca să fie cu noi permanent. Îngerii de sus, care au multe particularități, care au foarte multe lucruri necunoscute de oameni, dar atât cât a rânduit bunul Dumnezeu să fie descoperiți, știm că nu au puțința pe care o are omul, de a se ridica până la Dumnezeu, de a deveni dumnezei după har. Sunt într-o fericită ascultare și împlinire a voinței lui Dumnezeu, gânditoare, dar n-au această puțință. Au și ei un proces de despățimire, dar nu în sens de despățimire de la pătimire, ci ei descoperă noi taine prin porunca care li se dă. Aceasta este un fel mai superior decât era sau o bucurie în plus. Noi îi spunem despățimire pentru ca să se înțeleagă că noi ne despățimim pentru că am fost împățimiți. Vedeți, toate puterile de sus: serafimi, heruvimi, domnii, scaune, începătorii, arhangheli, îngeri – sunt făcute prin cuvânt. Însă ființa omenească nu, Dumnezeu a făcut-o cu mâna lui, și încă cum: chip și asemănare. Este ușor să spui chip și asemănare, pentru că astfel știm din învățătura Bisericii. Dar când te oprești asupra acestor însușiri, calități, daruri, te vezi chip și asemănare. Și atunci iată că noi avem o identitate divină, și prin restaurarea pe care a adus-o Iisus Hristos prețuim cât pretuiește El. Ar trebui ca omul, într-o formă retrospectivă, să se regăsească pe sine și să răspundă la întrebarea care s-a pus: Unde erai atunci când nu erai în tine? Nu este permis să se piardă un timp, o vreme, pentru altceva. Dumnezeu ne-a făcut numai pentru El, deci ne va pretinde să fim cu adevărat prezenți numai la El. Nu întrerupem treburile sociale și ascultările pe care le avem, pentru că chiar El ne poruncește. El ne-a dat darurile să le împlinim, să le săvârșim. Dar cu gândul continuu la Cel ce este.

Ei, iată și un exemplu grăitor: S-au căsătorit doi tineri, Ioana și Ionel. După nuntă, Ioana a trecut la bucătărie – și nu este o înjosire că a trecut la bucătărie, ci este ceva propriu femeii, pentru ca bărbatul să poată fi liber să rezolve probleme în afară. Și Ionel s-a dus la serviciu. Dar ea, nepricepută, emoționată, a afumat mâncarea și se vâita că ce o să zică Ionel. Conștiinciozitatea asta care este mare dar de la Dumnezeu pentru tot omul! Și a venit Ionel. Și ea, cu plânset și vaiet, i-a spus: “Dragă Ionele, am afumat mâncarea”. “Lasă, dragă, nu mă interesează. Dar de ce nu te-ai gândit la mine toată ziua? Asta mă interesează pe mine”. Ei, asta o să ne întrebe Dumnezeu, Care ne-a dat inimă puternică ca să pricepem cerurile, veșnicile, să contrazicem răul, să biruim dracii, care ne-a dat această putere de a fi dumnezei după har, veselia că slujim marelui Adevăr – căci aceasta este adevărata veselie și libertate –: De ce nu v-ați gândit la Mine deloc? Este, fără îndoială, în mod logic, că așa va fi suna această întrebare. Și mă tem că vom răspunde foarte greu. Noi, ortodocșii, nu apăsăm pe pedala cunoașterii atât de mult, cât neapărat pe trăire, pe această formare interioară a noastră, de smerenie, pentru ca să fim scriși și noi sus, în cartea cea mare. Și omul care s-a smerit, acest om a biruit cu adevărat cerurile, respectiv pe Dumnezeu. Nu o smerenie rațională, ci o smerenie smerită, trăită.

Mă întreba cineva, la o altă înregistrare: “Părinte, cum să scăpăm de satana, de diavol?”. “Ce ne facem fără diavol?”, i-am răspuns eu. Pentru că e lăsat de Dumnezeu să ne mai ispitească. Putea să-L omoare Mântuitorul! N-a venit să glumească, să facă teatru și demonstrații. De ce, dacă i-a luat coarnele și forțele și pretențiile, l-a mai lăsat – cum zic Sfinții Părinți – numai cu vârful cozii? L-a lăsat pentru că este necesar să ne șlefuiem cu orice chip în atacurile lui, să ne definim pe noi, să cunoaștem mai bine marile adevăruri. El este un tolerat, nu-i o putere. Asta-i marea greșală a oamenilor, că se tem. Cu nici un chip nu are nici o putere. Iată, suntem mlădițe în tulpină. De unde vine toată seva, toată puterea, înmugurirea, rodirea? El n-are nici o viță. El nu este mlădiță. Totul este de la Dumnezeu: “Fără de Mine nu puteți face nimic”. Lucrul acesta s-a ignorat și neglijat în trăirea creștinilor. Dacă creștinul s-ar gândi mereu la lucrul acesta, ar trăi o stare de prezență care-i mai plăcută decât nevoința. Sinodul din anul 419 de la Cartagina a dat canonul 124 în care se zice, în legătură cu aceste spuse ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos: Dacă crezi că poți să fii ceva, anatema să fii. Mi-a plăcut foarte mult pentru că este un adevăr, dar și pentru că Biserica se ocupă să ne trezească la faptul că tot ce a spus Iisus Hristos este adevărat și vrednic de urmat. Nu-i nimic utopic, imaginar, nu-i nimic imposibil. El a spus că va fi mai greu. O fi! Dar îți rezolvi problemele cu forțele proprii? Asta-i greșeala. Trebuie să ți le rezolvi cerând permanent ajutorul lui Dumnezeu, pentru că, dacă nu-i cu puțință la oameni, la Dumnezeu orice-i cu puțință. Asta mi-a plăcut la acest sinod, că s-a gândit să ne trezească la faptul că suntem niște mlădițe care nu putem rodi fără viță. Cu nici un chip! Chiar cu nici un chip! Dacă o mlădiță stă fără viță, se usucă într-un timp extrem de scurt. Și atunci Domnul nostru Iisus Hristos S-a oferit să-I mâncăm Trupul și Sângele Lui ca să fim mereu dumnezei.

Să nu faci greșeala de a te compara cu marii trăitori. Că nu prin nevoința și trăirea lor s-au îndumnezeit numaidecât. Ci prin harul lui Dumnezeu, pentru prezența lor. Și tu, dacă ai această prezență, ai străbătut sorocul pentru împărtășit și nu ești altfel decât marii trăitori. Dar acum se pune o problemă cu aspect tehnic. Când ne împărtășim? Nu timpul decide. Asta-i o greșală. Hotărăște intensitatea credinței tale, inima ta. Cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur: Ani vrei să-i dai? Vindecă-i rana! Acesta-i scopul duhovnicului. Și dacă îi vindecă rana, îl faci capabil de întâlnirea cu Iisus Hristos, prin împărtășire. Nu ne împărtășim pentru că au venit Paștile ori Crăciunul. Ne împărtășim ca să fim mereu cu Iisus Hristos, pentru că nu există numai o împărtășire cu Sfintele Taine, ci și o împărtășire duhovnicească, adică această continuă prezență a inimii noastre la Dumnezeu.

S-a discutat foarte mult în lumea trăitorilor, a oamenilor de credință și a duhovnicilor, când să te împărtășești. Unii spun că la patruzeci de zile. Dar nu timpul decide, ci pregătirea ta interioară, pentru că la un eveniment atât de mare, ca să-L iei pe Dumnezeu, cu adevărat îți trebuie o pregătire. Numărul acesta de patruzeci nu trebuie ignorat. Ce înseamnă numaidecât acest patruzeci? Dragă, mai întâi de toate, un timp ales de Dumnezeu, un timp suficient ca să te pregătești pentru marele eveniment ce are în vedere veșnicia. Patruzeci de zile a durat potopul lui Noe. Patruzeci de zile a stat Moise în Muntele Sinai. Patruzeci de zile a postit Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Patruzeci de zile durează postul Crăciunului și postul Paștelui. Este un timp suficient ca să te pregătești pentru marele eveniment ce urmează, eveniment bisericesc, mântuitor. A patruzecia zi după zămislirea pruncului se formează inima. A patruzecia zi după moarte putrezește inima. Noi am rămas la patruzeci de zile într-o formă tradițională, care nu este atât de recomandată. Te împărtășești continuu cu Iisus Hristos, duhovnicește, iar când te pregătești și printr-o postire, abstenență și înfrânare... Nu numaidecât postirea este o condiție. Nu o faci pentru că ți s-a spus s-o faci, ci ca să te smerească trupește, să renunți la o serie întreagă de porniri spre rău: lăcomii, curvii, judecăți. Postești cu proceșe, cu certuri, cu procurori și cu avocați? Asta nu. Și atunci, împărtășirea este în funcție de curățirea și curăția inimii tale. Inima este adâncul cel mai adânc din noi. Aș putea să spun că e o ființă în plus în fiinta noastră. De ce spune Dumnezeu: Am făcut inima ta ca să

locuim în ea? El nu locuiește oriunde? Dumnezeu, Care Se simte atât de lăudat în slăvile cerurilor, are plăcerea să locuiască într-o inimă de om. Este locul pe care l-a făcut special ca să fie găzduit El. Minte este subordonată inimii. Ființa noastră de răspundere și de adevărată bucurie prin unire cu Dumnezeu e inima. Curățirea inimii ar fi deci un motiv ce trebuie respectat în vederea sfintei împărtășiri cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. A te împărtăși cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos înseamnă, repet, să fii una cu El, să fii cu adevărat un împlinitor al cuvintelor Lui și să recunoști cu adevărat că pierdut ai fost și te-ai aflat, datorită Lui! Pentru că, da, e nevoie să te pierzi. Dar nu în sensul de a părăsi învățătura adevărată, ci de a renunța la o identitate moleșită ori strict omenească și de a te regăsi într-o personalitate îngerească. Sfânta Împărtășanie este cu adevărat dorirea cea mai grozavă din partea cerului, ca Dumnezeu să-și mențină mai departe ceea ce a spus: “Eu voi fi cu voi mereu...” și “Cine nu va mânca Trupul și Sângele Meu, acela nu va avea viață veșnică...”.

- Unii părinți duhovnici recomandă deasa împărtășire, alții recomandă împărtășirea mai rară, ambele părți invocând argumente scripturistice și patristice. Cum vă explicați existența acestor două curente divergente în sânul Bisericii, privind tocmai taina unității ei? Care considerați că este poziția cea mai potrivită trăirii Evangheliei în zilele noastre?

- Dragă, problema vieții de trăire creștină și de unire cu Dumnezeu nu se pune din punct de vedere istoric. Nu trebuie să ne mărginim ori să ne priponim în istorie. Nu, este vorba de permanență. Nu recomand o stare de nevoiță ca mijloc neapărat de mântuire, ci recomand o stare de prezență continuă, ce nu are obstacol, care nu are moment istoric sau politic. Să ne orientăm după un lucru. Dacă trăiești o sută de ani, inima bate o sută de ani neîncetat, zi și noapte. Ei, inima asta nu bate numai decît pentru ca să întrețină o ființă fizică, ci pentru ca noi, cu orice chip, să simțim că trebuie să fim prezenți, cu mintea și cu totul, la Dumnezeu. În permanență! Așa cum am spus, împărtășirea nu trebuie considerată după idei fixe, numai decît deasă sau rară. Rară, pentru că e prea mare Dumnezeu, prea mare harul Său. Și îți trebui o pregătire. Dacă n-ai haină de nuntă... Păi, Sfânta Scriptură spune că te leagă și te dă afară. Așadar, trebuie să fii pregătit. Și dacă te împărtășești foarte des, începi, ca ființă omenească nerodată, neșlefuită, s-o iei ca un obicei, nu cu teamă și cu frică de Dumnezeu, ci cu nădejde, cucernicie și evlavie. Dacă ai această teamă de Dumnezeu cu adevărat și te gândești la importanța acestui fapt, atunci ești bun de împărtășit mai des. Dar dacă o iei din obșnuință sau zilnic, cum am auzit că se face în unele părți, este o greșeală extrem de mare. Pentru că nu postirea în sine hotărăște, însă ea este necesară, ca să te mai strujească nițel trupește. Trupul acesta trebuie să existe și să împlinească o serie de lucruri ale firii. Dar să fim împotriva exagerării lucrurilor. Și atunci este necesară postirea, dar nu ea este comandată calitativ. Iarăși este o primejdie mare, tocmai pentru că-i foarte mare lucru, mai mare decît a te împărtăși nu este nimic în viața noastră cu Dumnezeu... Aici intervine și împărtășirea duhovnicească, cu “Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”. Dar nu înlocuiește împărtășirea aceasta pipăită, simțită. Vedeți, de la început au fost tot felul de îndoieli. Dumnezeu a creat două lucruri extraordinare, care nu pot fi mai desăvârșite decît le-a creat El: A creat o femeie distinsă care a născut un Dumnezeu și a creat preoția, care L-aduce pe Dumnezeu de sus și-L naște din nou pe Sfânta Masă.

La Heruvic, preotul citește o rugăciune: “...Tu ești Cel ce aduci, Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți...”. Se pune o problemă, așa cum o dată mi-au și pus-o niște studenți: “Dar eu ce sunt, părinte, dacă El este totul?”. Răspunde Iisus Hristos: “Da, preote, dar fără tine nu pot să fac lucrul acesta”. Așadar Iisus Hristos împrumută mișcarea și glasul preotului. Deci nu-i de glumă. Sunt rugăciuni în care se cere să între și îngerii cu noi. Altarul este plin de îngeri pentru că este Iisus Hristos acolo. Preoția trebuie primită cu frică mare, cu mare răspundere. Când am fost hirotonit preot m-a impresionat un lucru. Spun așa pentru că erau multe care să mă fi impresionat, dar mergeam și pe principiul ascultării, când eu eram

dus de mână și purtat așa... Arhiereul mi-a dat la un moment dat Sfântul Agneț în mână, spunându-mi: “Ți-L voi cere la judecată așa întreg. Stai în spatele Sfintei Mese, cu fața la apus, cu El în mână, până sosește momentul împărtășirii”. Ei, ce ziceți? Când te gândești ce ții în mână, ce răspundere ai, deci cine ești, deasupra tuturor heruvimilor, serafimilor... Cred că am repetat lucrul acesta despre Sfânta Împărtășanie, dar niciodată nu e spus destul. Trebuie cu orice chip să ai o mare frică de Dumnezeu, neapărat iubire de Dumnezeu, și să fii conștient de identitatea ta creștină...

- Precuvioase Părinte Arsenie, în rugăciunile de dinainte de Sfânta Împărtășanie, ca și în cele de după, se vorbește de iertarea păcatelor. Dacă și Sfânta Împărtășanie iartă păcatele, atunci care este sensul Spovedaniei de dinainte de aceasta?

- Sfânta Împărtășanie nu iartă păcatele. Sfânta Împărtășanie desăvârșește. Iertarea păcatelor o primim în Taina Pocăinței: “...te iert și te dezleg...”. Deci nu se poate fără mergerea înainte la dezlegarea păcatelor, pentru că Sfânta Împărtășanie poate să fie foc, să te ardă.

- Cu alte cuvinte, este întotdeauna necesară Spovedania înainte de Sfânta Împărtășanie?

- Este, ca să-ți ierte păcatele. Este nevoie să te spovedești nu doar când te împărtășești, ci să te culci mereu cu liniște, spovedit, cu cercetarea conștiinței, care să fie una împăcată. Te duci la pansat de câte ori ești rănit. Sau, într-adevăr, să o faci pentru că sunt o serie întregă de lucruri care ți-au scăpat. Lumea este obișnuită să spună niște păcate, dar să știi că foarte puțini își pun problema unor păcate, pe care noi le numim păcatele lipsirii, adică faptele bune pe care le puteai face și nu le-ai făcut. Vedeți, și asta înseamnă o curățire. Și eu recomand tuturor să se spovedească bine, ceea ce înseamnă să te gândești la spovedit cu mult timp înainte, adică să-ți faci mereu acest control, iar la spovedit să te duci pregătit. Te-ajută părintele duhovnic, căci s-ar putea să uiți unele lucruri, dar în orice caz, nu te duce nepregătit sau din obișnuință. Repet și subliniez: Nu se poate să mergi la împărtășit fără dezlegare. Acestea sunt și rosturile vâmlor, care există, dar nu în forma în care sunt prezentate: a 23-a e cu tutunul etc. Este ultima repriză, când omul este cu desăvârșire stors. Se vor avea în vedere păcatele și faptele bune pe care puteai să le faci, dar nu le-ai făcut. Va fi multă înțelegere. Însă trebuie să știe lumea că și diavolii vor fi extrem de activi în a specula. Însă ei nu vor depăși mila lui Dumnezeu. Sau, mai bine zis, dreptatea lui Dumnezeu. Însă fără discuție, spun ce-au spus dracii odată unui om: Mare îndrăzneală are curățenia. Și le-a scăpat din mână.

- În afară de spovedanie, cum se cuvine să ne pregătim pentru Sfânta Împărtășanie?

- Cu milostenie, în orice chip. Asta este una din marile pregătiri pentru veșnicie: milostenia. Să rupi din tine ceva. Vedeți, milostenie este toată Scriptura. Sfânta Evanghelie din Duminica Dreptei Judecări vorbește numai de milă: de ce nu M-ați îmbrăcat, de ce nu M-ați adăpat, de ce nu M-ați cercetat... Va să zică, de ce n-ati făcut milă, milostenie? Se spune că s-a ridicat mila împotriva dreptății și a biruit mila. Atunci când vei fi băgat în un singur lucru îți va veni în minte, ori de te căiești, ori de te bucuri, și anume de ce nu lași din tine nimic afară. Prin urmare asta ar fi o pregătire continuă, neîncetată. Fiindcă existența noastră, a celor care purtăm numele de creștini, este pregătirea continuă. Și când dormim să fim treji. Deci cât se poate permanent...

- Precuvioase Părinte, ce înseamnă a te împărtăși cu nevrednicie, cum îți poate fi Sfânta Împărtășanie spre osândă?

- Dragul meu, cu nevrednicie se împărtășește un om împătimit, necurățit, nespovedit, fără grijă, care merge din obicei ori nu s-a spovedit cu adevărat și sincer. Pentru că o spovedanie bună este ca tu să fii pe poziția de a nu mai face, de a nu mai repeta. Nu să te spovedești doar de formă și să spui că, oricum, și-așa fac. Asta e o fraudă. Nu trebuie să te îngrijoreze marile păcate, pentru că toate se iartă, dar să fii pe o poziție, o hotărâre și o decizie de mare căință și pocăință. Și în ce privește canoanele pe care le dau duhovnicii, cred că este o

greșeală să se dea canoane care opresc de la Împărtășanie ori sunt cu mari nevoițe. Este o greșeală deoarece credincioșii ori nu le fac, fiind o serie de împrejurări familiale, sociale, istorice care îi opresc, ori este o lipsă de mare trăire, și atunci este mai bine să dai un canon de simțire. Dar și în aceste condiții, după o astfel de spovedanie, suntem departe de o pocăință adevărată. Dar să fim pe drum și ne ajutăm harul lui Dumnezeu. Altfel ne cautăm harul și nu ne găsește. Dacă nu-ți poți iubi vrăjmașii, ți-ai pus măcar problema să-i iubești sau știi asta doar din literatură? Asta-i viața: crucea, suferința cu orice chip. Frățiile voastre știți că Crucea L-a împuneric pe Iisus ca să judece? Crucea este cel mai minunat lucru al pământului, pentru că are 360 de grade. Dreptatea lui Dumnezeu n-a mântuit lumea, învierile din morți, măsurate cu 180 de grade, n-au mântuit lumea. Numai Crucea cu 360 de grade, adică jertfa totală. Așadar poziția, convingerea și atitudinea noastră să fie mereu aceasta: de jertfă, cu orice chip, mai ales că pot fi iertate orice fel de păcate. Nici o nenorocire nu înseamnă ceva. Nimic nu este pierdut atâta vreme cât credința este în picioare. Când capul se ridică, atunci sufletul nu abdică. Te spovedești de pe poziția de a nu mai face. Că se întâmplă, este accident, dar nu este dorința și deliberarea ta, nu-i nepăsarea ta, nu este pocăință falsă, fățarnică și ipocrită. Când te pocăiești cu adevărat, te duci ca să nu mai faci. Altfel ești vinovat de participare, nu de accidentare. Deci ca să poți să fii pregătit trebuie să fii un om de jertfă. Aceasta-i poziția creștină: jertfa!

- Preacuvioase Părinte Duhovnic, de ce Sfânta Împărtășanie este o Taină care se repetă în viața credinciosului. Harul primei Împărtășanii nu are putere de actualizare veșnică asemenea Sfântului Botez?

- Sfântul Botez ne-a încreștinat și ne-a scăpat de păcatul strămoșesc. De păcatele noastre nu scăpăm decât prin alt botez, care este Taina Pocăinței. Sunt mai multe botezuri: botezul credinței din Vechiul Testament, botezul cu apă al lui Ioan, botezul cu Duh și apă al Mântuitorului nostru Iisus Hristos și botezul morții, adică botezul sângelui, al muceniei și martirajului. Cu Iisus Hristos trebuie să ne hrănim permanent, deoarece trăim permanent. Are o foarte mare valoare că te-ai împărtășit cândva, dar de atunci "cândva" ai trăit mereu cu gândul la "cândva" din viitor. Întotdeauna avem nevoie de El. El ni se dăruiește: "Iar Eu cu voi sunt". Dacă a fost odată cu Sfinții Apostoli, ce nevoie mai era ca să mai fie încă odată cu ei? A fost permanent cu ei! "Iar Eu cu voi voi fi", căci lupta este continuă, în tine, pentru desăvârșirea ta.

Pentru că vorbeam de iubirea de vrăjmași: să știi că n-ai să poți imediat, dar începând să-ți pui sincer problema că vom răspunde la Judecată de ce nu i-am iubit – și acest lucru este o poruncă, nu este un sfat – atunci, încercând să-i iubești, te trezești la un moment dat că nu-i mai urăști. De aici pleacă totul. Și dacă nu-i urăști, ești deja pe o treaptă. Și cu harul lui Dumnezeu și cu marile simțiri duhovnicești din noi ne agățăm de altă treaptă, tot mai sus. Harul lui Dumnezeu vine dacă tu ești pe drum. Vreau să spun că mai întâi trebuie să fie dorință, voință, inițiativă și mișcare, căci în acest fel harul vine. Dacă stai, stă și harul. Este în funcție de atitudinea și mișcarea ta. Nu te mântuiesc faptele tale, oricât ar fi de grozave, ci harul lui Dumnezeu pe faptele tale.

- Preacuvioase Părinte, Sfânta Împărtășanie îi unește pe credincioși între ei, dar și cu părintele liturghisitor. Cum se manifestă această unire?

- Am văzut și vedeți totuși că în pustie leii sunt cu leii, căprioarele numai cu căprioarele, fiecare cu semintia lui. Așa-i și aici. Există o lege ce nu are nume, și care este a lui Iisus Hristos, care ne unește pe toți. Nu poți vedea în privirea unui om că-i sincer cu tine? Imediat se vede. Acestea sunt mari daruri pe care le are ființa omenească, de percepere în timp, în spațiu. În același fel și în sufletele altora. Nu face pe proorocul, dar se simte lucrul acesta. Pentru că este omul lui Dumnezeu, și acela te atrage cu blândețea lui. Îl are pe Iisus Hristos cu el. Din punct de vedere rațional n-avem cum să răspundem, decât că se simte. Ființa omenească este mult mai frumos complicată în ce privește relația cu marile adevăruri. Un

mare adevăr este și cu cei cu care trăiești aicea și îi simți. Noi simțim când cineva nu este după Dumnezeu și îl ocolim. Iacă, v-am spus: leii stau cu leii, hidrele cu hidrele... De ce lucrul acesta? Fiindcă este seminția lor. Omul are o înțelepciune mai mare decât aceste animale, care au o inteligență instinctuală, un comportament instinctual, și nu au conștiință. Noi, care suntem după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, simțim cine este omul lui Dumnezeu și cine nu.

- Sfințite Părinte, viața duhovnicească a preotului liturghisitor își pune amprenta asupra deschiderii credincioșilor de a primi Sfânta Împărtășanie?

- Sigur că da. Duhovnicul joacă un rol de cer pe pământ. La el trebuie mers ca să primești tot ce ți-a dat Dumnezeu pentru a ajunge la Dumnezeu. Și acesta este foarte accesibil. Nu este îngor; este cu haine ca tine, cu ochi ca tine, cu nume ca tine, cu părinți, cu copii, cu nași, cu bune și cu rele. Însă are puterea aceasta de a te dezlega, a te ierta, a te convinge. Dacă nu și nu, să-ți fie ție ca un păgân și vameș, zice Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Aceea-i altceva. Sigur că își pune amprenta. Eu văd ca duhovnic. Vin foarte mulți și, dacă nu-i ajuți puțin... Ei, ce-ai mai făcut? Păi n-am făcut nimic, părinte. Păi de ce-ai venit la mine? Păi să vedeți... Și atunci îmi dau seama și trebuie să încep cu întrebări. Acesta-i un moment mare. Nu-i un simplu dialog. Este o discuție în fața lui Dumnezeu. Mă împrietenesc cu el ca să-l fac să spună tot. Că sunt păcate ascunse, grele de tot. Sigur că-și pune amprenta. Și atunci zice: Vedeți părinte, de-aia am venit eu la dumneavoastră... În altă ordine de idei, dragul meu, să știi că este o satisfacție, o bucurie și o mulțumire sufletească dar este și stare o oboseală, căci nu e vorba de unu-doi, e vorba de mii de persoane.

- Preacuvioase Părinte, cuvântul "euharistie" înseamnă mulțumire. Cum se ajunge la această stare de mulțumire?

- În discuția noastră s-a vorbit, cred, de mulțumirea aceasta, pentru că spun: această sfântă ființă omenească are puțința de a discerne marele adevăr, marile lucruri, și simte că este în slujba lui Dumnezeu. Mai ales duhovnicul. Cum le spun și eu: "Măi, vom fi la Judecată împreună. Să nu ascunzi ceva, să nu faci ceva". Nu se teme de Dumnezeu, se teme de tine că i-ai spus acuma să nu faci cutare lucru, că vei fi de față la Judecată. Sigur că are o mare influență asupra lor și o mare putere de a pricepe dacă este sincer sau nu, recunoscător ori ba, pentru marea șansă și marele privilegiu, al înveșnicirii, în comuniunea cea sfântă, cu El!...

- Acestea fiind zise, vă mulțumesc foarte frumos, Preacuvioase Părinte Arhimandrit, pentru aceste zile binecuvântate aici și pentru aceste convorbiri duhovnicești, deosebite, dorindu-vă să aveți parte, în continuare, de multă sănătate, de mult spor și de multe împliniri duhovnicești!...

Iar acum, după trei ani de la acest frumos, folositor și duhovnicesc dialog sau moment, și totodată, acum, la sorocul și răgazul mutării sfinției sale în veșnicele și cereștile lăcașuri, ne rugăm cu toții ca **Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie pomenirea și amintirea! Amin!...**

***Cu aleasă prețuire și deosebită recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României.***